

Poština
pavšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
Ista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna na-
ročnina 50.— D
mesečna 4.— „
Inozemstvo ce-
loletno 100 D.
Posamezne
številke se ra-
čunijo po 1 Din
Inserati
se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega sloven-
skega ljudstva!

O „državni misli“.

Pri nas se sedaj veliko govori in piše o državi in o obrambi države, ki je baje v nevarnosti. Največkrat v vsem tem ne najdemo nobenega globočjega smisla jugoslovanske nacionalne enotne volje, katera naj bi našla svoje vtlešenje v novi državni zgradbi Srbov, Hrvatov in Slovencev, in sicer zaradi tega ne, ker se takozvane državne misli ne pojmuje ne prav ne novodobno.

Če prav in dobro presodimo različna hotenja, razne programe in izjave ljudi, lahko določno ugotovimo, da hočejo ljudje poglavito tole dvoje:

Prvič hočejo ohraniti nedotaknene tradicije, običaje in navade, duševne posebnosti, jezik, krajevne gospodarske in kulturne uredbe ter vrednote, da, celo komodnosti — svoje ožje domovine.

Drugič pravijo tudi še tole: Hočemo biti državljani velike države, hočemo se udeleževati usode vseh svojih južnoslovanskih bratov, hočemo, da bodi državna nacija složna in močna, samostojna in neodvisna v vseh svojih ukrepih, kajti le tako bomo soudeleženi pri poteku zgodovine širšega sveta.

To je nasprotje, katerega konci se pa stikajo. Če hočemo živeti z drugimi v eni enotni, složni in neodvisni državni zgradbi, moram del svojih posebnosti in naravnih suverenih pravic seve odstopiti skupnosti. Toda samo toliko, kolikor je to za skupno življenje tudi resnično potrebno. Ves ustavni prepričanje torej za to: koliko? Tu pa so gledanja na problem in interesi zelo različni. O končni razporedbi socialnih sil odloča edino njihova družabna moč in njih drugi.

Vzemimo primer, da ima hiša tri, štiri stebre, na katerih sloni. Če bi en stebel rekel nekega dne: »Jaz nočem biti več samo stebel, ampak hočem, da bodi vsa stavba po vsem enotna. Zato se bom razkrojil in

bom svoje dele razpoložil vsepovsod: v temelje, v stene, v streho, v dimnike itd!« — Kaj se bo zgodilo potem? Hiša bo na tem koncu razpadla; če bodo tudi ostali stebri sledili zgledu prvega, se bo stavba sesula v razvalino.

Vsaka državna zgradba je bila, je in bo plod kompromisov. Mi smo v svetovni vojni doživeli in videli na lastne oči, da so se države, ki so bile zgrajene na odkritih ali prikritih hegemonijah, — dinastičnih, militarističnih, narodnih, verskih in podobno — podrle, ker so mogle zasilo živeti le ob lepem in ugodnem vremenu, kajti ko je nastala nevihta je prišla tudi njih smrtna ura; razpadle so!

Rekel sem, da je treba državno misel pojmovati novodobno. Zakaj?

Današnja država že davno ni več — samo država. Država je danes najvišja organizacija človeške družbe sploh. Državna nacija se sicer porodeva iz volje do politične (zlasti zunanje politične), vojaške in pravne skupnosti. Iz tega šele se razvija država dalje, v prometno skupnost, v gospodarsko skupnost, v civilizacijsko in kulturno skupnost, v upravno skupnost itd.

V vsaki moderni državi živi več držav. Preživeli parlamentarizem to očem še prikriva, toda le še s težavo.

Kaj in kakšen pa je parlament, zaradi katerega se celokupno prebivalstvo ob volitvah tako predrzno izjavi in razburja? Parlament je zbornica, ki stoji v znamenju gmotnih nasprotstev slojev in stanov, političnih politikov, versko-kulturnih prepričanj itd., sestavljena navadno iz povprečnih ljudi, ki ne znajo ne vladati, ne upravljati in kontrolirati državne mašinerije, in katere sklepi so navadno največkrat čisto slučajni. Kako se delajo n. pr. postave? Neznani uradniki ministrstva napiše postavbo potem ko je običaj-

no vprašal za mnenje nekatere strokovnjake, toda upoštevajoč psihologijo parlamenta. Minister prebere običajno le uradno utemeljitev zakona, ki jo ponovi pred zbornico kot lastno, svojo učenost. Zbornica ponavadi od vsega tega ničesar ne razume, le bolj brihtni zagrabijo to ali ono posameznost, da jo obdelajo po svoje, to je politično in agitatorično. Strokovnjaki so pri tem kvečjemu peto kolo pri vozu. Ko so se poslanci, vladni in opozicijski, dovolj naklepetali, pa je zbornica že tako utrujena, da reši v nekaj minutah zakon, o katerega pomenu ali nepomeni velikanska večina poslancev nima ni pojma. Toda fikcija demokracije je s tem vseeno rešena.

In vendar živi v današnji državi mnogo samostojnih držav, katerih vrhovi pa ne segajo v oblake parlamenta. Poleg politične države živi še juridična država, vojaška država, cerkvene države, kulturna država, upravna država, prometna država, gospodarska država. V vseh teh državah ljudstvo ne sodeluje, ampak le posamezniki, navadno visoki birokratje. Ljudstvo je v vseh teh državah v okviru politične države zastopano le po parlamentu politikov, ki o vsem tem malo ali pa nič ne razumejo.

V tem tiči gnezdo bolezni tudi naše države. Tu so vrelci upravičene nezadovoljnosti med prebivalstvom in slabega državnega gospodarstva, vrelci hegemonističnih stre-

mljenj, politične nasilnosti, in upravne koruptnosti.

Te idejne države je treba ločiti in jih strokovno zgraditi na temelju ljudske samouprave, da pride v njih prazne žile kri resničnega, vsakodnevnega življenja ljudstva, zaradi katerega žive in so potrebne. Le tako se more zgraditi nova država, ne samo za danes, ampak tudi za bodočnost. Le tako se more ustvariti tudi prava demokracija, namesto današnje, ki je lažnjiva in brez vsebine. Le tako postane nosilec države res ljudstvo, ki bo potem — šele potem! — razumelo potrebo državne skupnosti, koristi velike svobodne in neodvisne skupne države, na kateri bo imelo pravi interes brez umetnega navduševanja in strahovanja, bodisi od zgoraj ali pa od spodaj. Samo državniško delo v tem pravcu bo ustvarjalo stvarne, pravične in dalekovidne postave, in ravnotakšno upravo ter politiko.

Jedro našega ustavnega problema je v tem. Kdor je to zapopadel in dela v tem pravcu, doprinaša ogromno k državni misli, kakor jo hoče in zahteva nova doba po svetovni vojni. Vsi drugačni napori uvrstiti in razširiti državno misel med ljudstvom, bodisi z navduševanjem, objokavanjem ali celo z grožnjami pa nimajo trajnega pomena; podobni so narodnim veselicam, od katerih si ljudje zapomnijo le svojo takratno pijanost.

Abditus.

Judenburg.

L. 1914. meseca avgusta so bili v Galiciji vroči dnevi. Tam daleč za Lvovom je preliv slovenski pešpolk št. 17 svojo kri. Za koga in za kaj, tega ni vedelo pravzaprav mnogo ljudi. Povelje je bilo pač povelje in fantje in mošje so šli. Šli tako, kakor gredo ljudje v vsako vojsko.

Lepo število slovenskih fantov in mož je prišlo takrat v rusko ujetništvo. Prvim ujetnikom so sledili še tisoči drugih, vedno novi tisoči, ki so jih Rusi razposlali v razna mesta od severa do juga in vzhoda do zahoda svoje velikanske države.

V Rusiji so ostali kranjski fantje in možje dolga leta. Zato so bili skoro vsi priče svetovno-zgodovinskega potresa, ki ga imenujemo rusko revolucijo.

Takrat so naši ljudje videli, kako se fronta podre. V Rusiji so vojaki odhajali domov in konec je bilo fronte, vsaj za enkrat. Ljudje so stare graščinske gospodarje napodili, njihovo zemljo so si razdelili in jo začeli lepo in mirno obdelovati. Za krvoprolitje v mestih se ruski kmetje, ki so se vrnili s fronte, niso mnogo brigali.

LISTEK.

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Senoza.

I.

Bilo je popoldne proti koncu meseca februarja leta Gospodovega 1564. Po gorah je bil sneg pod vročimi solničnimi žarki že skopnel. Od gorskih pritokov narasla Sava je močnejše drvela po svoji strugi in preplavila vso ravnino pod gradom Susjedom. Ob visokem oknu je v manjši sobi gradu sedela nekoliko postarna, toda krepka, v črno oblečena žena. Da ni imela plavih, nekoliko osivelih las počesanih na obe strani visokega, okroglega čela in da se ji niso villi dolgi krajci rdeče čepice okoli nekoliko orumenelega lica, bi bil človek rekel, da vidi pred seboj obrito moško glavo. Nje obličje je bilo veliko, čeljusti krepke, nos dolg, viseč nad usta, usta široka, ustnice blede in tanke, žolte obrvi goste in strnjene, izpod njih pa je strmelo v svet dvoje ugank, dvoje bledomodrih, skoro mračnih oči, iz katerih bi človek zamaš skušal uganiti, kaka čustva spijo v tem srcu, kake misli švigajo po tej glavi. Gube na licu, okoli oči in ust so res kazale, da so se v tem srcu borile silovite strasti, toda sedaj je bila žena mirna kakor kamen, in na njenem trdem licu nisi videl niti sleda ženske nežnosti,

pač pa trdno, nezlomljivo voljo, močnega duha in nepremagljivo odločnost. Njeno močno, visoko telo je bilo oblečeno v nagubano obleko iz črnega sukna, obšito s temno svilo, okoli pa se ji je ovijala močna srebrna verižica, na kateri je visel šop velikih ključev. Suhi, trdi prsti ženske so počivali na srebrni škrinjici, ki je stala pred njo na mizici. Zdaj je s pogledom ošinila goli gozd, poplavljen ravnino pod brdom, zdaj zopet škrinjico. Včasih ji je šinil porogljiv nasmeh preko ust in prsti so močnejše pritisnili škrinjico, kakor da kaka levinja varuje svoje mladiče. Sluga, ki je vstopil skozi velika vrata, jo je naposled zbudil iz zamišljenosti. Žena je glavo nekoliko okrenila in vprašala z zamolklim glasom:

„Kaj je, Ivo?“

„Oprosti mi, plemenita gospa,“ je odgovoril sluga ponižno; „ravnokar je v grad prijahal neki mož, po govoru Madžar, po licu pa plemič.“

„Kako mu je ime? Odkod je?“

„Tega mi ni rekel, samo zapovedal je, da naj ga naznamim vaši milosti. Pravi, da mora priti pred vaše oči, ker ima z vami govoriti o važnih stvareh.“

„Madžar? Plemič? O važnih rečeh ima govoriti z mano? Poglejmo, kakšno srečo nam prinaša ta Madžar! Reci mu, da lahko pride k meni. In čuj: postavi njegovega konja v hlev in daj mu ovsu in seno po volji, da se Madžar ne bo pritoževal nad hrvaško gospodo. Idi!“

Sluga je s poklonom odšel, čez hip pa so zazvenele ostroge neznanega prišleca na kamenitih tleh sobe. Vstopil je visok, suh človek z malo, obrito glavo, podolgovatim in bradatim licem. Pod dolgim, rjavim plaščem se mu je videl plavi suknjič, na prsih spet s srebrnimi orehi. Levo roko je imel pod plaščem, v desni je držal kosmato kučmo.

„Hvaljen bodi Jezus in Marija, plemenita gospa!“ tako se je Madžar kratko in resno poklonil. Gospa ga je premerila od pet do glave in čez nekaj časa mirno odgovorila:

„Na veke amen! Kdo ste, gospod? Čigav ste? Kaj mi prinašate?“

„Jaz sem Mihael Palffy, ogrski plemič, srečen, da po meni pošilja moj milostni gospodar, velemožni knez Andrej Bator, kraljevski sodnik, svoji plemeniti sorodnici Uršuli Heningovi, pozdrav in poklon!“

„Glej, glej! Hvala mu, hvala,“ je odvrnila Uršula z nasmeškom. „Glej no, kako se me moj mili gospod sorodnik lepo spominja. Hvala mu za to. Sedite, gospod Palffy, in odložite plašč in kapo. Vidim, da ste jako utrujeni od dolge poti.“

Prišlec je storil, kakor mu je gospa velela, in nato izpregovoril:

„Pred vsem mi je moj velemožni gospodar naročil, naj naznamim vaši milosti, kako ga je srce zbolelo, ko mu je smrt ugrabila milega sorodnika gospoda Andreja Heninga, vašega spoštovanega moža.“

(Dalje prihodnjič.)

Vse te dogodke v Rusiji so videli naši fantje v Rusiji. Oni pa, ki so živeli v mestih, so doživeli še nekaj več. In kar niso sami videli in doživeli, to so jim povedali novi oblastniki v Rusiji, ki so naše fante temeljito poučevali v posebnih šolah.

Tako poučeni od življenja in od nove šole so se začeli vračati kranjski fantje v svojo domovino, ko se je začela znana posredovalna akcija za vrnitev vojnih ujetnikov, zlasti invalidov, v staro domovino. Ker je pa Avstrija takrat že pošteno bila v zadregi za vedno nove vojake, se kratkoma ni ozirala na določbo, da se »repatriiranih« (v domovino se vrnivših) ujetnikov ne sme zopet pošiljati na fronto, ampak jih je kratkoma zopet vteknila v vojaško suknjo.

Tako je prišlo v Judenburg, kjer je bil takrat kader 17. pešpolka, tudi lepo število »ruskih« fantov.

Ti fantje pri kadru niso molčali. Ogenj, ki se je vnel v njihovih srcih v Rusiji, so zaneli tudi v svoji okolici. Ta ogenj se je toliko bolj širil, ker ga je izdatno podpirala občutna lakota.

Tako se je zgodilo, da je lepega dne odmevalo vojaško taborišče v Judenburg silnih klicev: **Domov!** — **Kakor v Rusiji...**

O Jugoslaviji in o jugoslovanstvu niso mnogo govorili. Mogoče so nekateri nekaj slutili, ampak to so

bili redki, silno redki! Kje je bila takrat še Jugoslavija — **Rusija, nova Rusija, pa je že bila tu!**

Kar se je potem dogodilo, je splošno znano. Streljali so ljudi v Judenburgu, streljali so jih v Kotoru (mornarje). Padle so prve žrtve. Ali so padle za Jugoslavijo?

Skoro v istem času, ko so padle žrtve v Judenburgu, je izdalo vrhovno avstrijsko vojaško poveljstvo ukaz, naj se natančno zbirajo vsi podatki, zlasti vojni doživljaji, ki bi bili le količikaj pomembni za sestavo kasnejših polkovnih zgodovin.

Ko so v neki oficirski menaži govorili o tem ukazu, je rekel neki major: »Proketo, to bo dolgo in sitno delo, predno bo zbrano vse, kar smo v teh dolgih vojnih letih doživeli.« — Njegov tovariš, tudi major, pa mu je rekel: »Aber wie lange wird's erst dauern, bis die ganze Geschichte umgelogen sein wird — kako dolgo bo šele trajalo, predno bo vsa ta zgodovina »prelagana«!

Mi pa nismo prijatelji laži. In resnici na ljubo smo napisali tudi zgornje vrstice. Upamo, da zaradi tega Jugoslavija ne bo trpela nobene škode in da tudi časti judenburških žrtev nismo omadeževali. Padli so za svobodo, kakor so jo umeli oni, in tudi to je nekaj lepega. Čast jim!

Dokazi.

V zadnjem času so se vrgli pri nas gospodje z vso resnostjo na to, da dokažejo, da sta in sta bila, da nista in nista bila slovenski in hrvatski narod nikdar suženjska naroda, nasprotno, da sta bila oba tako hrabra kot srbski narod. Povod teh dokazov in protidokazov so bila večna podtikanja »Jutra« in njegove okolice, ki ni opustilo nobene prilike, da ne bi bilo v svojih predalih doma in po predalih svojih prijateljskih listov po Jugoslaviji pogrevalo neumne čenče, da je bil slovenski narod in z njimi gospoda okoli »Jutra«, ki hoče tudi biti del slovenskega naroda, — suženj od pamtiveka, in da mu je prešla ta suženjska narava tako v kri in meso, da mu jo lahko iztepa samo puškino kopito srbskega redova. No in nasprotni tabor se je uprl temu »Jutrovemu« dokazovanju in začel s protidokazi. Tako smo sedaj v sredi dokazovalne bitke za suženjstvo in nesuženjstvo.

Predno spregovorimo par besed o stvari sami, pogledimo, kaj nam kaže ta boj. Če »Jutro« dokazuje, da so Slovenci rojeni sužnji, ima pri tem samo namen, da oblati sebe in celokupen slovenski narod pred Srbi. Kajti »Jutro« si menda vendar ne bo domišljevalo, da so že pradedi gospodov okoli »Jutra« — in samo oni — peli: »Der Gott, der Eisen wachsen liess.« ves ostali slovenski narod pa pel za jutranjo in večerno molitev »Bog ohrani...« Pri »Jutru« je sicer marsikaj mogoče — da, celo to! In če »Jutro« pljuje na slovenski narod, je jasno, da bi ti gospodje radi postali Srbi, ki so po »Jutru« nekaj boljšega kot Slovenci in da bi se radi Srbom prikupili.

Nasprotniki »Jutra« pa imajo sicer dober namen, da skušajo rešiti dobro ime slovenskega naroda — ampak seveda: tukaj tiči glavno zlo. Kajti če dokazujem nekemu, da nisem falot pač pa da sva oba poštena človeka, je to baže znamenje, da držim na svojo čast. Ali je pa to res? Ali počiva moja čast v tem, da se sam zavedam, da sem pošten in se ne oziram na nikogar drugega, ali da je merilo za mojo poštenost to, kar misli o meni moj sosed? Če je res poslednje, potem sem prenehal biti sam svoj in je moja poštenost predana na milost in nemilost mojega sosedu. Temu se lahko pravi kvečjemu: poštenost po tuji milosti!

Če torej kdo zatrjuje Srbom, da smo Slovenci sužnji ali junaki, ne pokaže s tem prav nič drugega kot samo to: da sam ni v svoji notranjosti gospod ampak da pričakuje milosti od tistega gospoda, pred katerim se

opravičuje ali obtožuje. Samo to in nič drugega ne dokazujejo take debate. To je eno.

Drugo pa je sledeče: kaj je suženj in kaj je suženjstvo, to vemo približno vsi, bržčas tudi tisti, ki o tem debatirajo. To pa še ne pove nič, prav čisto nič. Treba je namreč dokazati, da so kdaj živeli ali da še živijo narodi — ki so bili prostovoljno sužnji. Ali vedo gospodje, ki se o tem prepirajo, za take narode? Naj jih imenujejo!

Seveda bodo modrijani takoj tukaj z učenjaško besedo: takih narodov sicer res ni, ki bi bili radi sužnji, kajti suženjstvo pomeni delo, in sicer delo za drugega, človek pa je po naravi len in ne dela rad — celo nerad pa dela za drugega. Ampak gre za to, kateri narod se je bolj krepko boril proti suženjstvu.

Takemu govoričenju se ne bi reklo po krivici: zavedna laž. Kajti vse to je odvisno od tolikih okolištin, da se sploh ne da o tem resno govoriti. Še-le zgodovinarji pricaplajo po sto letih in na podlagi svoje domišljije in v zaprašenih aktov dajejo narodom pred sto in sto leti rede odlično in zadostno iz njihove borbe za svobodo in proti suženjstvu. Kajti čisto nekaj drugega je, če se upre en narod, ki šteje, recimo, dva milijona, gospodstvu naroda, ki šteje štiri milijone, kakor pa če se upre narod s štirimi milijoni prebivalcev gospodstvu naroda, ki ima osemdeset milijonov prebivalcev. Upor prvega naroda bi bil lahko boj za svobodo, upor drugega pa — norost! Ali so že pomislili na to gospodje dokazovalci?

Ni narodov, ki bi radi prenašali sužnjost, mnogo pa jih je žalibog bilo in jih je, ki se proti suženjstvu niso mogli in ne morejo boriti. Zavoljo tega pa niso nič manj in nič več vredni kot drugi narodi, kajti kakšnih meril za presojanje vrednosti ali nevrednosti narodov ni in jih ne bo. Vsak narod je enakovreden, vsak ima svoje dobre in slabe strani, vsak je izpolnil svojo zgodovinsko nalogo s tem — da je bil. Če ne najdemo za njim nobenih proizvodov kulture in civilizacije, še ni s tem rečeno, — da res ni bil kulturni in civiliziran. Sicer pa niso narodi za to na svetu, da bi lahko čez tisočletja profesorji nisali o njih foliante in jim razdirali grobove. Kar se imenuje potem znanstveno delovanje.

**Naročajte in širite
„AVTONOMISTA“**

Iz „Slovenskega Naroda“.

Pretekli teden so pokopali v Ljubljani zemeljske ostanke onih vojakov nekdanjega 17. pešpolka, ki so se bili v Judenburgu uprli in bili zato ustreljeni.

Vojakom v slovo je govoril nagrobni slovenski pisatelj g. Vladimir Levstik. O vsebini njegovega govora ne bomo razpravljali. Mi puščamo gospode umetnike dosledno v miru, naj počno po svoji umetniški svobodi, kar in kakor jim drago. Pripominjamo le, da je zapisal slovit socialist in vseučiliški profesor dr. Menger v svoji knjigi »Die neue Staatslehre« neke stavek, da najde vsaka doba in vsak režim in vsak vladni sistem svoje učenjake, ki dotični sistem teoretično opravičujejo, in umetnike, ki dotični sistem povečujejo...

O tem Levstikovem govoru pa je priobčil »Slov. Narod« dne 5. t. m. dolgo notico, ki je vredna par besed.

»Narod« najprej trdi, da je »državnopravni postulat (= zahteva) Slovencev jugoslovanska državnost (torej ne lastna slovenska, op. ur.). Zato zanikamo vsako slovensko, hrvatsko ali srbsko državno pravo.« — Ta »Narodova« trditev ni nič novega, ampak je stara pesem, da Slovencev, Hrvatov in Srbov sploh nikjer ni, ampak da smo vsi samo »Jugoslovani«.

Ta trditev pa se »Narodu« samemu zdi glede Slovencev nekoliko predalekosežna. Moti ga namreč dejstvo, da v resnici obstoji in krepko živi slovenski jezik, ki je popolnoma različen od srbskega, tako da se mora Slovenec prav pošteno učiti srbskega jezika, če ga hoče znati. Iz svoje zadrege si je pomagala »Narod« s sledečim stavkom:

»Dosedanjemu (slovenskemu) kulturnemu razvoju prosta pot, rabi slovenskega jezika popolna svoboda, duševnemu ustvarjanju s slovenskim jezikom poglajbena struga. Slovenski narod drugače duševno ne more živeti, ... napredovati ni v stanu.«

Te besede se glase, kakor bi bile vzete iz »Avtonomista«. »Narod« priznava torej slovenskemu jeziku še vedno pravico do obstoja in celo do razvoja. (Kakšna milost! op. ur.)

Militarizem v državi SHS.

Zagrebski list »Hrvat« poroča iz Beograda:

»Prva dva zakonska predloga, ki jih bo vlada predložila parlamentu, bosta zakon o »ustrojstvu« vojske in uradniški zakon. Dočim pa obetajo uradništvu le skromne drobtinice, imajo za armado denarja kar na prgišče.

Novi vojaški zakon določa, da traja vojaška služba za vsakega za službo sposobnega državljanu kraljevine SHS od 21. do 50. leta. V slučaju vojne pa pokličejo lahko pod orožje vse moške od 18. do 60. leta, torej tri četrtine vsega moškega prebivalstva!

Ako upoštevamo okolnost, da šteje kraljevina SHS okoli 12 milijonov prebivalcev, od katerih je približno polovica moških, vidimo, da država pokliče pod orožje lahko (v slučaju vojske) okoli štiri in pol milijona vojakov!

Sedaj bo vsak razumel, zakaj znaša državni proračun za prihodnje leto 12 milijard dinarjev, od katerih bodo porabili samo za vojaštvo 9 milijard dinarjev ali 36 tisoč milijonov kron! Sedaj bomo tudi razumeli, zakaj bo treba davke zvišati

Takoj nato pa pride glavna stvar: Kako si »Narod« predstavlja ta »razvoj« slovenskega jezika. Tozadevno pravi »Narod«:

»V slovenskih pokrajinah (kulturni) razvoj ni drugače mogoč kakor v slovenskem jeziku... Verujemo pa v asimilatorično (po domače rečeno: potujčevalno) moč skupnega življenja z brati Hrvati in Srbi ter vemo, da se bo naš jezik od sebe približal srbsko-hrvatski sintaksi (= oblikovanju stavkov) in besednjaku.«

Torej: Slovenski jezik naj se »razvija« tako, da bo polagoma izgubil v srbsko-hrvaškem!

In kadar se bo to zgodilo, bomo postali Slovenci — »Jugoslovani«, kakor to trdi »Narod«, mi pa pravimo, da bomo postali Srbi, ne pa neki megleni »Jugoslovani«, ki jih nikjer na svetu ni in jih tudi nikdar ne bo, ker je pojem »Jugoslovan« le znanstven p o m o ž n i pojem, kakor tudi nikjer na svetu ni živali, ki se imenuje »sesavec«, pač pa je na svetu dovolj bikov, telet in oslov, ki vsi spadajo med »sesavce«.

Eno veliko zaslugu pa si je »Narod« z omenjeno svojo notico le pridobil: **Odčrnil je jasno in nedvomno, da je »jugoslovanstvo« samo grda hinavska krinka, za katero se skriva želja po posrbljevanju slovenskega rodu.** Gospodje namreč nimajo dovolj poguma, javno in jasno izreči in zapisati zahteve, naj se Slovenci posrbljimo, ker bi jih Slovenci v tem slučaju nagnali s koli. Zato pa skušajo širiti »idejo« o »jugoslovanstvu«. Kakšno je to »jugoslovanstvo«, je pa »Narod« vendar enkrat dovolj jasno povedal: **Jugoslovanstvo za Slovence naj obstoji v tem, da se »približajo srbskemu besednjaku«, to se pravi, naj postanejo Srbi.**

Je pač resničen nemški pregovor, ki pravi: Kinder und Narren sprechen die Wahrheit — Otroci in norci govorijo resnico.

Ti slovenski kmet pa, ki še nekoliko spoštuješ to, česar te je naučila Tvoja mati, izpuli iz brajde najdebelejši kol in naženi ž njim tisto slovensko »inteligenco«, ki so bi in vsemu slovenskemu rodu v večno sramoto pljuje v svojo lastno skledo.

za 100 precentov, da bomo torej plačevali še enkrat toliko davka kot doslej.

Najvišji (civilni) državni uradniki bodo prejeli po novem uradniškem zakonu letno le po nekaj tisoč dinarjev plače. Vojvoda (vrhovni poveljnik armade) in admiral pa bosta prejela samo plače letno 96 tisoč dinarjev ali okoli 1000 kron dnevno — poleg tega pa še jako visoke draginjske doklade. Tudi plače višjih oficirjev ne bodo slabe: Poveljnik armije (prejšnji korni poveljnik) 48 tisoč dinarjev, divizionar 42 tisoč, polkovnik 30 tisoč, podpolkovnik 12 tisoč dinarjev itd. Poleg tega seveda še znatne draginjske doklade.

Te visoke plače bodo napravile armado za nekaj privilegiran stan v državi in zato je jasno, da se bližamo popolni militarizaciji in ustvaritvi žandarstvo - policijsko - vojaške države.

Pa se še najdejo ljudje, ki se čudijo, da se širi med maso prebivalstva nezadovoljnost in — republikanstvo! Ali more biti pameten človek kaj drugega kot republikanec?

Misli.

Slovenci smo si v težkem boju s sovražno avstrijsko vlado priborili in ohranili to, kar imamo: svoj jezik in svojo književnost, svojo znanost in umetnost, svoje šolstvo in svojo upravo, skratka: svojo kulturo in svoje gospodarstvo, ki rabita nege in brige, da se moreta spolniti in dovršiti.

Lončar, Politika in zgodovina.

Nazaj k 1. decembru 1918. leta za revizijo vidovdanske ustave v smislu avtonomne Slovenije v federaciji s Hrvati in Srbi!

Lončar, Politika in zgodovina.

Konsolidiranje južnega slovanstva, ki je naravnost zgodovinska potreba, vsebuje pogoj, da pride najprej do sporazuma in končno do združenja z Bolgarijo. Prvi korak

do tega je ureditev macedonskega vprašanja v smislu sprave. Glede srbsko-bolgarskega razmerja se je treba vrniti k tradicijam Bolgara Karavelova in Srba Markovića iz 60. leta preteklega stoletja, ki sta širila misel medsebojne zveze obeh narodov. Združena Jugoslavija, ki bi po svoji notranji uredbi odgovarjala ne le zgodovinskemu razvoju, ampak tudi prirodnim in življenjskim zahtevam sedanosti, bi bila kos zunanemu položaju ter rešiteljica rojakov v Primorju in na Koroskem. Bila bi kristalizacijsko jedro, da bi se okrog njega zbral ostali Balkan, in most do Rusije — svojega hrbtišča v zvezi narodov in držav. Takšna Jugoslavija »od Triglava do Balkana« bi bila porok miru, ker bi z odstranjenjem medsebojnih sporov uspešno odbijala vsak

poskus kapitalističnega izigravanja za namene tujega imperializma. Južni Slovan bi postal sam svoje sreče kovač...

Lončar, Politika in zgodovina.

Najti bo treba sredino med skrajnim centralizmom, po katerem bi se nekdanja srbska kraljevina s svojo ustavo in upravo kratko in malo raztegnila na južne Slovence, bivše avstro-ogrske monarhije, pri čemer bi se Slovenci in Hrvati čutili zapostavljene v svojih bistvenostih, ter med skrajnim federalizmom treh narodnih držav, ki ni možen, dokler je sporno med Hrvati in Srbi ozemlje v Bosni in Hercegovini. Od uvidevne rešitve ustavnega vprašanja je odvisno mirno medsebojno življenje Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Lončar, Politika in zgodovina.

Dnevne vesti.

To je zadnja številka, ki jo prejmejo tisti naročniki, katerim je uprava poslala te dni položnice. Ako dotični ne plačajo zaostale naročnine se jim list brezpogojno s prihodnjo številko ustavi. Ker smo pričeli s to številko objavljati podlistek, ki bode cenjene naročnike gotovo zanimal, prosimo naj pošljejo zaostalo naročnino, da jim ne bode treba lista ustavljati, ker ustavljenih števil uprava ne bode dopoščala.

Ivan Meštrović in cigani. Kdo je Ivan Meštrović? To ime je med maso našega ljudstva malo znano. Je pa Ivan Meštrović eden izmed najslavnejših kiparskih mojstrov današnje dobe. Rodom je Dalmatinec, torej Jugoslovian in kraljevina SHS bi morala biti ponosna, da ima tako slavnega državljana. Kako pa je naša kraljevina oziroma naša slavna vlada na tega moža ponosna in kako ga časti, vidimo iz sledečih dejstev: Ivan Meštrović je izdelal veliko delo »Vidovdanski hram«. To svoje največje delo, za katero bi mu bil plačal vsak bogataš rad težke milijone, je ponudil Meštrović l. 1919. vladi kraljevine SHS pod pogojem, da mu plačuje država letno 30 tisoč frankov do njegove smrti. Zahteval torej ni niti obresti od 1 milijona letno (po 4 procenke računano). Vlada je ponudbo sprejela in Meštrović res za eno leto plačala znesek 30 tisoč frankov, zadnja leta pa Meštrović kljub vsem pritožbam ni dobil niti fیکا, njegovih umotvorov mu pa vlada tudi ne vrne! Kipi, ki bi bili okras vsake umetniške zbirke, pa propadajo v Belgradu po raznih vlažnih kletih. A to še ni dovolj. Ker se je Meštrović predrznil opozoriti vlado na njeno dolžnost in je tozadevno sam prišel v Belgrad k Pašiću, mu je ta jako ljubeznivo zaščeval, da bo stvar v najkrajšem času urejena, za Pašićevim hrbtom pa je napisal Pašićev verni sluga prof. Odavić v glavnem glasilu radikalne stranke, v »Samoupravi« naravnost nesramen napad na Meštrovića! — Ta dogodek nas spominja na koncert, ki ga je bil nekoč priredil sloviti ciganski goslar v enem prvih belgrajskih hotelov. Na koncert je prišlo veliko število belgrajskih ciginov (cigani imajo v Belgradu svojo kolonijo). Ti so jedli in pili, ploskali do nezvesti in hvalili krasno igro na gosli svojega rojaka. Ko pa so začeli hotelski natakarji pobirati denar za zavžito jed in pijačo, so se cigani začeli spogledovati in govoriti: »Ti, kaj praviš? Ta-le človek da lepo gode? Jaz mislim, da godejo naši godei ravno tako.« — »Kaj ravno tako,« pravi drugi, »mnogo boljše, mnogo boljše. Pa vsaj za pijačo dajo in za južino, če nas »povabijo«, ta je pa umazane!«

Vladna deklaracija. Kadar se parlamentu predstavi kakšna vlada, prebere predsednik vlade vladni program ali takozvano »deklaracijo«, t. j. izjavo vlade o njenih namelih. Tudi v našem parlamentu je pretekli teden prebral Pašić tako izjavo. Izjava je silno dolga in dolgočasna. Kar je pa Pašić v resnici povedal, bi bil storil lahko jako kratko.

Dovolj bi bilo, če bi bil rekel: »Mi radikali vladamo! Mi vladamo brez demokratov in Hrvatov in Slovencev; če bo pa treba, bomo vladali tudi proti njim.« Ker pa mi to že itak vemo, bi si bil Pašić lahko še te besede prihranil.

Kdaj bo nova vojska? V Rimu živi prerok, ki vse ugane. Kakor poročajo, je ta mož natanko povedal že pred izbruhom svetovne vojne, da bo Italija zapletena v več let trajajočo vojno in da bo po tej vojni razširila svoje meje, kar se je tudi zgodilo. Sedaj pa prerokuje ta vedež, da bo nova vojna čez deset let in da bo tudi takrat Italija razširila svoje meje. To prerokovanje je za nas važno. Čez deset let je izbruh nove vojne prav lahko mogoč in sicer zato, ker bo takrat že dorasla nova generacija vojakov, ki ne bo imela nobene prakse, kako se da vojska okrajšati, kakor to vedo današnji rezervisti celega sveta. Le vprašajte one, ki so bili v Rusiji! Drugič je pa ta stvar za nas važna zato, ker se bo po tem prerokovanju Italija razširila. Jasnó je, da se bo razširila preko Slovenije. Kakor hitro pa se to zgodi, se bodo pri nas čisto gotovo našli ljudje, ki bodo po vojni svečano zatrjevali, da so že natanko vse vnaprej vedeli, kako bo Slovenija prišla pod Lahe, ravno tako kakor zatrjujejo neki ljudje danes, po svetovni vojni, da so natanko vedeli že l. 1914. pred Kristusovim rojstvom, da bo Avstrija razpadla... Bivši ameriški predsednik s celo antanto vred l. 1918. po Kristusovem rojstvu tega sicer še ni vedel, kakor je razvidno iz njegovih slovečih poslanic, pač pa so to vse natanko vedeli nekateri slovenski »inteligenti«.

Novi zavezniki. Mi stari prevratni elementi smo dobili v najnovejšem času močnega in krepkega zaveznika. To je »Sokol«. Ko je namreč vlada pretekli teden razpustila v svoji dalekovidnosti (vsaka vlada brez izjeme je namreč dalekovidna) en kosček Orjune, je izdalo »Starešinstvo jugoslovanskega sokolskega Saveza« okrožnico na javnost, kjer pravi med drugim: »Pozivljamo vse odgovorne činitele... naj se ne igrajo z ognjem in naj ne ustvarjajo položaja, ko bi bila disciplinirana sila Sokolstva primorana preko njih in proti njim čuvati in braniti moč in čast domovine na temelju načel, ki so... nedotakljiva.« — Ta poziv je očiten prevrat, kajti kdor pravi, da je proti vladi, je vendar »prevrten element« po naukih »Slov. Naroda«. Nas, stare prevratne elemente ta odločni korak iskreno veseli in zato pozdravljamo svoje najnovejše zaveznike s krepkim prevratno-elementnim »Zdravo«.

Razdor med radikali v Sloveniji. Med radikali v Sloveniji je nastal razdor. Eni so namreč za molitve za dež. Ti so klerikalni radikali. Njihovo glavno glasilo so »Jutranje Novosti«. Drugi so pa proti molitvam za dež. To so »napredni« radikali. Njihovo glavno glasilo je »Slov. Narod«. Dež, ki je padal ta teden, kaže, da so zmagali klerikalni radikali nad naprednimi, ker so dež pri-

nesle »molepstvijske« za dež. »Jutranje Novosti« so torej zmagale nad »Narodom«.

Narodnim mučnikom. Med nami je še vedno nekaj »narodnih mučnikov« iz takozvane »prevratne« dobe, ki jih silno boli in peče dejstvo, da jim »narod« njihovih »zaslug« ne plačuje na ta ali oni način. Te ljudi opozorjamo na podlistek, ki ga je približno pred dvema leti priobčil »Avtonomist« o tem poglavju. Tisti podlistek je napisal v češkem jeziku slavni češki pesnik Machar. Najlepše v tem podlistku je Macharjevo vprašanje na »narodne mučnike«: Ali ste trpeli za narod Vi, ali je trpel narod? In če ste trpeli Vi — ali ste trpeli za idejo, iz ljubezni do naroda, ali ste trpeli za denar in za plačilo in za nagrade? — Tako je vprašal »narodne mučnike« Machar, ne mi! Macharja pa zaradi te njegove predrznosti na Češkem še do danes niso zaprli.

Nove organizacije v Ljubljani. Poročajo nam: Pretekli teden ste se v Ljubljani po vzgledu »Orjune« pojavile dve novi organizaciji, ki imate soroden program ter se ločite le po osebnih kvaliteti članov. Prva se imenuje »Or-mu-za«, druga pa »Or-sku-zac«. K prvoimavedeni organizaciji je pristopilo že na tisoče članov ter je zlasti njen akcijski odsek številčen. Pri drugonavedeni organizaciji pa so pretežno starejši gospodje. (Kakor smo se informirali znači kratica »Ormuza« organizacija mučeniških zakoncev, kratica »Orskuza« organizacijo skušenih zakoncev. Op. ur.)

»Ordesa«. Kakor se nam poroča iz zanesljivega vira, ustanovi tudi g. Pucelj »Orjuni« podobno organizacijo — »Ordesa«, kar pomeni organizacijo deviških samec.

Pogreb judenburških žrtev. V soboto so v Ljubljani srečno pokopali zemeljske ostanke judenburških žrtev, ki so jih prepeljali iz Judenbarga v domovino. Pogrebno slavlje pa se je razvilo ob enem tudi v veliko nacionalno manifestacijo, da ne rečemo v demonstracijo za politično jugoslovansko demokrasko stranko. Mnogi ljudje so jako neprijetno občutili to okolnost, da se celo pogreb izkorišča v politično-strankarske namene in se niso mogli izogniti vtisu, da je ta proslava judenburških žrtev le migljaj na javnost, naj primerno oceni in proslavi, zlasti pri prihodnjih volitvah, ne le za jugoslovanske (?) ideje padlih žrtev, ampak pred vsem one, ki so bili in so še danes živi »prvo«-boritelji te ideje, ki so jo — seveda — vili tudi v sreča vojakov v Judenburgu.

Nekdaj in sedaj. Minilo bo kmalu nekaj 40 let, kar je neki slovenski uradnik zapustil nekaj tisoč kron za ustanovo, iz katere naj bi dobil vsako leto tisti slovenski osmošollec ljubljanske gimnazije nagrado, ki bi dosegel najboljši učni uspeh v nomščini. Takrat so slovenski listi zagnali silen krik o potujčevanju, o »narodnem renegatstvu«, o »izdajstvu« itd. Danes dobivajo nagrade tisti, ki dosežejo najboljši uspeh v učenju srbskega jezika, pa se nič in nihče ne gane. Čez nekaj let bodo pa dobivali učenci nagrade za — laščino. Ali se bo takrat kdo zganil? Slovenska »inteligence« prav gotovo ne!

Triller-Zupanič. Pod tem naslovom javlja zagrebški »Hrvat« dne 4. t. m.: Bivši kustos narodnega muzeja v Belgradu dr. Niko Zupanič je postal za časa svetovne vojne radikal in Pašićev ljubljeneec, čeprav je nekaj časa sodeloval v »Jugoslovanskem odboru«. Za njegovo vlogo v tem odboru ga je Pašić imenoval za ministra za Slovenijo. (Kakšna je morala biti ta vloga? Znano je, da sta bila srbska vlada in Jugoslovanski odbor silno v lasel! Ta trditve »Hrvata« bi bila zelo potrebna natančnejšega pojasnila! Op. ur.) On naj bi bil glavni stebel za organizacijo radikalne stranke med Slovenci. Radikalov pa se je pri zadnjih volitvah med Slovenci tako malo pojavilo, da nosilec radikalne liste dr. Zupanič ni dobil niti toliko glasov, da bi dobil mandat brez količnika. Zato

pa se sedaj trudi, da bi nekaj naredil, za kar bi ga pohvalili v Belgradu. Za svoje namene je pridobil dr. Trillerja, demokraskega disidenta (= uskoka). S tem se dogovarja, naj bi prof. Reisner (demokrat) takoj po sprejetju uradniškega zakona odložil svoj mandat, ki bi ga dobil dr. Ravnihar, ta pa bi takoj nato pristopil k radikalni stranki. O tej zadevi se je vršila v ministrskem predsedništvu konferenca med Ljubo Jovanovičem in tema dvema gospodoma. Demokratke so se ustrašili zaradi tega prestopka voditelja napredne stranke v Sloveniji in govore, da prof. Reisner ne bo odložil mandata, čeprav se je v to pismo zavezal, ker nočejo izgubiti enega mandata. — Tako bi radikalni le prišli do enega mandata v Sloveniji.

Kdaj ima »Slovenski Narod« prav? Ali ima prav takrat, ko trdi, da veruje, da se bodo Slovenci »asimilirali« s Srbi (kar pomeni po domače, da se bodo posrbili)? Iz te »vere« bi sledilo, da sta Slovenec in Srb dva! — Ali ima prav takrat, ko trdi, da so Slovenec in Hrvat in Srb eno? Iz česar zopet sledi, da se Slovenec sploh ne more posrbiti, ker je že Srb (če je Slovenec s Srbom »eno«!) — Zdi se, da »Narod« nima sploh nikoli prav, »Avtonomist« pa vselej.

Na Rakovniku bodo zidali že l. 1910. začeto cerkev, ki bo baje impozantna stavba. Potrebno opeko bodo napravili kar doma na travniku pri zavodu, kjer je dovolj in izborne gline, kar je gotovo racionalno. Stavba bo imela dva zvonika in bo zidana v gotskem slogu. Denar za zidanje se je nabral večinoma v — Ameriki.

Poštna nakaznice so izginile. Na njihovo mesto so stopile »poštanske uputnice«. Počasi se bomo že »izjednačili« in primer »uputnice« že kaže. kako. Postali bomo namreč Srbi. Ker pa ni dvoma, da tudi Srbi ne bodo dovolj močni opirati se »ujedinenju« z Rusijo, bi bilo po naših mislih pametnejše, če postanemo takoj Rusi. Ali pa ostanimo Slovenci. — Ko je pretekli teden objavil »Slovenec« tozadevno primerno notico, je zapisala zagrebška demokraska »Riječ«: »Zadnji čas je že, da izine s površja velika nacionalna pridobitev iz avstrijskih časov, ki se imenuje »poštna nakaznica«. — Za demokrate je torej slovenski jezik staroavstrijski ostanek! Moderno pa je pisati sedaj »boravak«, »grana«, »zakuska«, »kasarna«, »šuoertajl« in »rozajde«. To je »jugoslovenščina«.

Dobra uprava. Prejšnji finančni minister je naročil pri Kruppu v Berndorfu niklastega drobiža za vrednost 100 milijonov kron. Za izdelavo tega drobiža pa bo morala plačati država 240 milijonov kron, ker je bilo plačilo za izdelavo tega denarja dogovorjeno v švicarskih frankih.

Dinar. Dinar je pretekli teden zrastel na 6.90 v Curihi. Danes je že nekoliko cenejši. Blagor jim, ki imajo dolarje!

Listnica uredništva. Zaradi preobilice gradiva smo morali lepo število člankov in dopisov za danes odložiti. Počasi pride vse na vrsto.

Čevlji z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznana najboljši in najcenejši. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg štev. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA
ima stalno v zalogi vsako množino.
Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220.

Gospodarstvo.

Posojila.

Mi živimo v gospodarski dobi kreditov in posojil. Kar se dela velikih javnih naprav, delajo vse s pomočjo izposojenega denarja. En sam človek namreč, in če je še tako bogat, ne riskira rad celega svojega premoženja za eno samo napravo, ampak bogati ljudje vtaknejo rajši en del svojega premoženja v to napravo, drugi del pa v drugo. S tem se izognejo preobčutnim izgubam, ki bi jih morali trpeti, če bi ena naprava, v katero so vložili ves svoj denar, slučajno propadla.

Kredite ali posojila, ki jih danes navadno poiščemo za gradnjo javnih in občinskih naprav, imenujemo navadno **investicijske kredite**. Takega posojila namreč država (dežela, občina) ne sme porabiti za nobene druge namene kakor za naprave, ki nekaj nesejo in sicer toliko nesejo, da dohodki zadostujejo za plačevanje obresti in da se še del kapitala odplača ali amortizira (»usmrti«). Tako postane tako s posojili zgrajeno podjetje počasi

javna nezadolžena last, ki nosi državi (občini itd.) letno lahko lepe dobičke.

Poglejmo si stvar v praksi. Ljubljana n. pr. krvavo potrebuje veliko elektrarno, že zaradi gonilne moči za industrijo in obrt. Denarja pa ljubljanska občina nima dovolj, da bi mogla pokriti vse stroške za tako ogromno napravo iz svojega. Treba je torej poiskati posojilo. En sam kapitalist potrebnega denarja ne bo dal na razpolago, kajti takih težkih kapitalistov je malo. Mogoče pa je zbrati več kapitalistov, tudi malih, ki bodo spravili potrebni denar skupaj. Te kapitaliste bo zbrala kakšna banka ali pa več bank, ki kapitaliste poznajo in jih znajo najti. Banke bodo izdale ali delnice za posebno **delniško družbo** ali pa se bodo zavezale, da bodo razpečale med »kapitalisti« (tudi med malimi hranilci!) občinske (državne itd.) **zadolžnice**. Če bi n. pr. ljubljanska elektrarna veljala pol milijarde kron, bi morale banke n. pr. razprodati

med svojimi »kundi« 1 milijon zadolžnic, vsako po 500 kron. Tako zadolžnico, ki mora nesti vsaj neke

garantirane obresti, si lahko danes kupi vsak hlapec, če je količkaj varčen, ker mu je vseeno, ali ima denar v hranilnici ali pa naložen v zadolžnici, za koje obrestovanje v hranilniški višini jamči prvič dohodek od podjetja samega, drugič pa še občina (država itd.).

Težava pa je s takimi posojili danes z našim domačim denarjem, **ker je ta zaenkrat nestalen**. Če bi n. pr. ljubljanska občina hotela dobiti potrebno ji posojilo doma v dinarjih ali v kronah z izdajo zadolžnic po 500 kron, bi morala vrniti 500 kron tudi takrat, če bi se krona dvignila do zlate veljave! Ravno tako bi vrnila le 500 kron tudi takrat, če bi dinar dosegel »višino« sovjetskega rublja. Zato je sklepanje posojil doma danes pri nas takorekoč nemo-

goče, ker nimamo stalne, zlate veljave.

Vsa drugačna pa bi bila stvar, če bi se glasile n. pr. ljubljanske občinske zadolžnice na **zlatu veljavo**. Recimo na 100 kron v zlatu. Ako bi bilo tako, se krona lahko ali dvigne do zlate veljave — kar se ne bo tako kmalu —, kajti potem dobi vsak lastnik zadolžnice poleg letnih obresti nazaj to, kar je on v resnici posodil 100 zlatih kron), če bi na krona padla, bi dobil toliko nazaj v papirju, kolikor bi bila zlata krona obvrščila v papirju vredna.

Na ta način bi bila vsaka izguba na valuti izključena in država in občina bi dobile denar za razne javne naprave mnogo lažje kot danes.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV. Odgovorni urednik Jože Petrič. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbna in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prost. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločvine.

Decimalna tehničar

z ali brez uteži se proda. Oferirati na Joško Plankar, Vištanj pri Podčertku.

Valentin Vojska

pleskar in ličar,

Ljubljana, Cerkvena ulica 11.

se priporoča slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cene zmerne. Delo solidno.

Alojzij Lenček

stavbeni in galanterijski klepar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. - Cene zmerne. - Delo solidno.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 2.

Šivalni stroji

10 letno garancijo

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Došlo je ravno kar večje

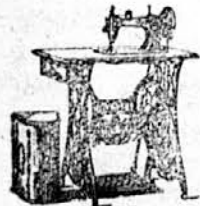
število strojev za vsako obrt. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji Adler in Urania.

Cenik zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarnen:

Dürkopp, Styrla, Waffrad in motorete na prvo kolo.

Popolnoma varno naložite svoj denar v VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve po leti l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Pisalni stroji

in potrebščine, mehanična delavnica (popravljalnica)

BARAGA,

Ljubljana, Šelenburgova 6/I.

Vaše blagorodje!

Kdor hoče imeti dobro slikarsko delo s pristnim blagom naj se obrne na:

Fr. P. Stare

slikarski mojster v Ljubljani Florjanska ulica št. 16.

Berite

ravnokar izšlo brošuro „Jugosloveni, Slovani in Jugoslavlani“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5.—, s poštino 25 para več.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.